

8. (Evt.) Moldova

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes vedtaget rådskonklusioner om situationen i Moldova og relationerne mellem EU og Moldova samt vedtagelse af forhandlingsmandatet om en ny aftale med Moldova.

2. Baggrund

Den 5. april 2009 blev der afholdt parlamentsvalg i Moldova. Kommunistpartiet opnåede absolut flertal i parlamentet. Efter valget udbrød der den 7. april uroligheder i hovedstaden Chisinau, hvor tusindvis af demonstranter samledes ved blandt andet parlamentet i det centrale Chisinau. Demonstranterne mente, der var blevet snydt ved valget. Daværende præsident Voronin beskyldte de demonstrerende for at forsøge at begå et statskup. Både OSCE og EU-formandskabet fordømte brugen af vold under demonstrationerne. Der har været international kritik af de moldoviske myndigheders håndtering af urolighederne efter valget. Det har ført til oprettelsen af en undersøgelseskommission, der skal se på hændelserne den 7.-8. april. Fra EU's side er det blevet understreget, at undersøgelserne bør ske på en gennemskelig og inkluderende måde, og at dialog mellem oppositionen og regeringssiden er nødvendig. I protest over parlamentsvalget har oppositionen boykottet dialog med regeringsmagten, herunder valget af præsidenten, som vælges af parlamentet. Derfor kunne der den 3. juni ikke vælges en præsident, og parlamentet skal efter al sandsynlighed opløses, og nyvalg udskrives.

Den rumænske ambassadør blev udvist efter beskyldninger om rumænsk indblanding i urolighederne. Der er samtidig indført et visumregime over for Rumænien til trods for visumaftalen mellem EU og Moldova. Rumænien afviser kategorisk alle anklager om medvirken til urolighederne i Moldova, og Rumæniens præsident Basescu har annonceret planer om at udvide gruppen, der kan søge om rumænsk statsborgerskab. Under rådsmøderne den 27. april og igen den 18. maj var der korte drøftelser af Rumæniens bilaterale uoverensstemmelser med Moldova. Der var generel enighed om, at situationen i Moldova skal følges tæt i den kommende tid.

EU er i øjeblikket i gang med at forberede de kommende forhandlinger om en ny aftale med Moldova, som skal afløse Partnerskabs- og Samarbejdsaftalen fra 1998. Forhandlingerne om den nye aftale finder sted, samtidig med at EU generelt ønsker at styrke forbindelsen med de østeuropæiske naboer inden for det Østlige Partnerskab. Moldova ønsker at uddybe sit samarbejde med EU og har derfor iværksat en række initiativer for at styrke retsstatsprincipper, menneskerettigheder og de demokratiske rettigheder i landet. Moldova har dog ikke været i stand til at gennemføre reformer i samme hastighed som nabolandet Ukraine. Kommissionens forhandlingsmandat om en ny aftale med Moldova er stort set klar til at blive vedtaget. Aftalen vil omhandle en lang række områder, herunder oprettelsen af et omfattende frihandelsområde med Moldova, hvilket har høj prioritet for Moldova.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der forventes vedtaget rådskonklusioner om situationen i Moldova samt vedtagelse af forhandlingsmandatet om en ny aftale med Moldova. Der er endnu ikke klarhed over, hvornår forhandlingerne iværksættes på grund af den politiske situation.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslaget får ikke konsekvenser for dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen vurderes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Første udgave af forhandlingsmandatet blev i februar 2009 sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side lægges der stor vægt på, at EU udbygger forholdet til de østlige nabolandslande, herunder Moldova, blandt andet for at forbedre demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper. Den bekymrende udvikling i Moldova styrker behovet for et større EU-engagement i forhold til Moldova.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til en samlet vedtagelse af rådskonklusioner og forhandlingsmandatet. Begge punkter forventes at blive vedtaget som a-punkt.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forhandlingsmandat til Kommissionen med henblik på iværksættelse af forhandlinger om en ny aftale med Moldova blev forlagt til orientering den 20. februar 2009. Spørgsmålet om situationen i Moldova efter valget blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 24. april 2009 og den 15. maj 2009.